

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I KARLSTAD**

DOM
2015-01-22
Meddelad i
Karlstad

Mål nr
4087-14

SÖKANDE

Sharp Center AB, 556477-0237
Elementvägen 16
702 27 Örebro

MOTPART

Örebro läns landsting, Upphandlingsenheten
Box 1613
701 16 Örebro

Ombud: Johan Svanholm
Örebro läns landsting
Box 1613
701 16 Örebro

SAKEN

Offentlig upphandling

AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten avslår Sharp Center AB:s ansökan om överprövning.

Dok.Id 123013

Postadress Box 568 651 12 Karlstad	Besöksadress Rådhuset, Stora torget	Telefon 054-14 85 00 E-post: forvaltningsrattenikarlstad@dom.se www.forvaltningsrattenikarlstad.domstol.se	Telefax 054-14 85 30	Expeditionstid måndag – fredag 08:00-16:00
---	--	---	--------------------------------	---

BAKGRUND

Örebro läns landsting har genomfört en upphandling av kopiatorer inklusive klickservice. Enligt tilldelningsbeslut har Örebro Kontorsgruppen AB (Canon Business Center, herefter Canon) antagits som leverantör.

PARTERNAS TALAN

Sharp Center AB (Sharp) ansöker om överprövning och yrkar i första hand rättelse på så sätt att en ny utvärdering genomförs utan beaktande av Canons anbud och i andra hand att upphandlingen görs om. Sharp anför bland annat följande.

Landstinget har antagit ett anbud som inte uppfyller samtliga skallkrav. I upphandlingens föreskrifter punkt 1.2.1 anges som grund för tilldelningen att utvärderat anbud med lägsta totala kostnad kommer att antas. Med lägsta totala kostnad avser man summan av inköpskostnad plus serviceklickkostnad. Slutligen anges under punkt 1.5.1.1 (Priser) att erbjudande i form av s.k. paket- eller kombinationsrabatter inte kommer att värderas och att rabatterbidande, som innebär s.k. gratisleveranser, inte heller kommer att utvärderas.

Canon har antagits som ensam leverantör. Av sammanställningen kan utläsas att Canon kom på första plats med ett pris om 7 473 000 kr. Sharp kom på andra plats med ett pris om 9 073 616 kr. Av Canons anbud går att utläsa att Canon har lämnat pakterpriser för respektive konfiguration inkluderat klickserviceavtal och har följaktligen lämnat priset 0 kr i klickservicekostnad med ett förtydligande om att det ingår i priset per segment. Vidare kan man utläsa i av Canon ifyllda bilaga "Funktionskrav kopiatorer" att Canon ej lämnat kompletta uppgifter avseende vilka artiklar som ingår respektive segments konfiguration. Utöver avsaknaden av information är dessutom viss lämnad information tvetydig vilket i sig försvårar om inte helt omöjliggör en utvärdering av Canons anbud. Sammantaget kan konstateras att Canons anbud ej uppfyllde samtliga skallkrav. Genom att landstinget trots detta har utvärderat och antagit Canons anbud har principerna om öppenhet och likabehandling frånträtts och ett uppenbart brott mot LOU har begåtts.

Av Canons prislista går det att utläsa att de produkter som offereras inom respektive segment kan köpas av landstinget som både färdigkonfigurerad (för segmentet) och artiklarna var för sig till olika priser. I och med att Canon anger att produkten är konfigurerad för respektive

segment inklusive klickserviceavtal och samtidigt ej informerat om vilka delar som ingår i konfigurationen så har de skapat en paketrabatt vilket enligt Upphandlingens föreskrifter skulle utvärderas. I e-postkonversation med ansvarig upphandlare bekräftar denne att det pris som Canon offererat i respektive segment inte går att jämföra med avtalsdelsprislister lämnade av Canon där man kan plocka ihop en maskin. Det är därmed uppenbart att Canon genom att paketera hårdvara samt klickservicekostnader ej uppfyller skallkravet rörande priser.

För att exemplifiera Canons felaktiga anbudssvar har Sharp valt att belysa Canons lämnade svar rörande segment 4. I upphandlingens prismatris punkt 1.5.1.2 har Canon svarat följande för kopiator Segment 4. "Pris/enhet 117 600kr. Pris per enhet är inkl. klickservicekostnad enligt 1.2. 1.3". Under punkt 1.5.1.3 rörande Klickservicekostnad segment 4 Sv kopior ska pris för 3 024 000 svartvita kopior samt för 1 176 000 färgkopior lämnas. Canon har lämnat priset 0 kr samt förtydligat enligt följande. "Klickservicekostnaden ingår i priset per segment". Allt i direkt strid med upphandlingens kommersiella villkor rörande pris, punkt 1.5.1.1

I förfrågningsunderlagets bilaga "Funktionskrav kopiatorer" rörande kopiator Segment 4 anges följande i anvisningarna på andra radens fjärde kolumn följande. "I denna kolumn anges benämning samt ev. artikel-nummer på resp. maskin, relevanta tillbehör eller liknande". I raden nedanför anges att man ska ange "Benämning, artikelnummer mm". Vid position 4000 ombeds leverantören att ange benämning/modell och Canon har svarat följande. "Canon iR ADV C2540i (landstingets konfigurerad), art: 5560B005BB. För krav enligt position nummer 4022 anger landstinget att produkten ska ha häftfunktion, hörnhäft och Canons svar i fjärde kolumnen är Finisher med häftfunktion. Här har således Canon icke hörsammat tidigare angiven "Avtalsanvisning enligt ovan att artikelnummer ska anges utöver benämningen på artikeln. Flera exempel går att nämna men de tillför inget i sak då Canons svar konsekvent uteslutit artikelnummer på de tillbehör som anges ska ingå i konfigurationen. Slutligen kan man konstatera att ofullständiga svar också lämnats rörande samma segment som exemplet gäller då landstinget har skallkrav rörande utökad papperskapacitet enligt krav position 4027 där landstinget ställt följande krav. "Totalt ska den sammanlagda pappersmängden (inkl. ovan angivna 500) kunna uppgå till minst 2 000 A4-papper ca 80 g. Detta ska dock fördelat på minst två olika magasin. Något av dessa magasin ska kunna användas för A3-papper. Canons svar i den sjätte kolumnen är "Produkten utrustas med ytterligare 2 x 500arks pappersmagasin, förutom det som in går som standard". I sjunde kolumnen har Canon sedan förtydligat att detta ingår. Det finns ingen hänvisning till vilket tillbehör som avses och om det de facto ingår i konfigurationen eller bara ingår som möjlighet. Ovanstående exempel påvisar Canons anbudstrategi att lämna paketpriser och icke kompletta svar ge-

nom att utläsa Canons prislista som bifogats deras anbud. I prislistan namngiven till "Avtalsprisbilaga Örebro läns landsting 2014-09-15 rad 74 kan man utläsa ovan namngiven produkt iR Advance C5240i. I raden ovanför finns samma produkt dock utan förtydligandet inom parentes ovan. På därefter följande rader finns ett antal tillbehör uppräknade med produktbenämning och artikelnummer och flertalet av dessa artiklar ingår utan tvivel i produktkonfigurationen för Segment 4. Dock har ansvarig upphandlare inte kunnat svara på en direkt fråga från Sharp om vilka dessa artiklar är utan nöjt sig med att de ingår. Detta trots att det enligt exemplet rörande pappersmagasin ovan inte går att utläsa om artikel ingår i offererat pris eller ej. Upplyningsvis kan nämnas att Förvaltningsrätten i Jönköping tidigare beslutat om rättning av upphandling där ofullständiga uppgifter lämnats i anbudet (mål nr. 5612-11).

Landstinget motsätter sig bifall till Sharps ansökan och anför bland annat följande.

Sharp gör i sitt yttrande gällande att vinnande anbudsgivare genom att lämna ett anbud uppgående till 0 kr avseende klickservice brutit mot förfrågningsunderlagets punkt 1.5.1.1, eftersom detta skulle utgöra ett rabatterbudande. Detta påstående är felaktigt. Den aktuella formuleringen i 1.5.1.1 är riktad mot erbjudanden som går utanför det upphandlade och som därmed skulle kunna göra priset omöjligt att utvärdera. Vinnande anbudsgivare har inte på något sätt manipulerat utvärderingen eller gjort sig skyldig till någon form av taktisk anbudsgivning. Sharp hävdar vidare att vinnande anbudsgivare inte uppfyllt samtliga obligatoriska krav och därmed ska uteslutas. Texten lyder: "I denna kolumn anges benämning samt ev. artikelnummer på resp. maskin, relevanta tillbehör eller liknande". Denna skrivning kan inte anses vara en detaljerad uppräknade av uppgifter som ska skrivas i kolumnen, utan syftar till att ge leverantörerna en uppfattning om vilka uppgifter som krävs för att landstinget ska kunna identifiera produkten. Kolumnen bredvid är benämnd "Obligatoriska krav", vilka ska uppfyllas. Dessa uppfyller vinnande anbudsgivare. Angivandet av artikelnummer är inget obligatoriskt krav annat än där det uttryckligen anges. Beträffande krav position 4027 är Sharps resonemang svårt att följa. Produkten har enligt bifogat produktblad (Bilaga 2) 1 200 ark som standardkapacitet och 5 000 ark som maximal kapacitet. På position 4027 har vinnande anbudsgivare angivit att standardvarianten utrustas med 2x550 arks pappersmagasin, vilket enligt nästföljande kolumn ingår. 1 200 + 550 + 550 = 2 300 ark. Vari den bristande kravuppfyllnaden skulle ligga kan landstinget inte se. Vinnande anbudsgivares anbud uppfyller samtliga obligatoriska krav och har därmed rätteligen tilldelats uppdraget.

Sharp tillägger bland annat följande.

Canon har tydligt i sitt anbud redovisat att samtliga typkonfigurationer som offererats är unika konfigurationer för landstinget och de innefattar både ett antal olika artiklar i form av hårdvara samt service- och förbrukningsmaterial som ingår i klickserviceavtalen. Sharp har bett landstinget att förtydliga vilka artiklar som ingår i respektive konfiguration för att tydligt kunna definiera om Canon erbjudit paket- och kombinationsrabatter eller ej. Då Sharp inte har detaljkunskap om Canons produkter har Sharp bett landstinget att redovisa vilka artiklar/produkter som ingår i konfigurationen för segment 4. I e-postkonversationen skriver landstinget följande: ”Men anbudsgivare har svarat med pris enligt vår förfrågan så även du. Detta pris går inte att jämföra med avtalsdelsprislistor plocka ihop en maskin och jag har inte jämfört mellan anbudsgivarna hur deras maskinanbud och avtalsdelsprislistmaskiner faller ut och som inte är efterfrågat”. Den enda rimliga slutledningen av detta resonemang måste vara att konfigurationerna från Canon är paket- eller kombinationsrabatterade.

Landstinget hänvisar till tolkningar som torde vara irrelevanta då landstinget mycket tydligt under förfrågningsunderlagets punkt 1.2.1 obligatoriska krav anger att det är angeläget att ”inlämnat anbud är uppställt i överensstämmelse med förfrågningsunderlagets struktur och att svaren på frågorna är angivna i enlighet med förfrågningsunderlagets rubricering och numrering”. Rörande krav position 4027 gör Canon gällande att ”Produkten är utrustad med ytterligare 2 x 550 arks pappersmagasin, förutom det som ingår som standard. Där anges tydligt och klart att produkten är utrustad med extra pappersmagasin till skillnad från att den kan utrustas med extra pappersmagasin. Det förefaller synnerligen osannolikt att Canon skulle skänka med dessa pappersmagasin om det ej är ett skall-krav. Genom att landstinget bekräftat att det inte går att jämföra offererade konfigurationer från Canon genom att konfigurera produkterna utifrån Canons avtalsprislista har landstinget bekräftat att de är medvetna om att paket- eller kombinationsrabatter har lämnats. Att ofullständiga uppgifter lämnats rörande vilka artiklar som ingår i respektive konfiguration är i sig inget som försvårar eller förhindrar en utvärdering men som under en kommande avtalsperiod kan medföra avsevärda svårigheter och betydande merkostnader för landstinget.

SKÄL FÖR AVGÖRANDET

Om en upphandlande myndighet har brutit mot de grundläggande principerna i 1 kap. 9 § lagen (2007:1091) om offentlig upphandling, LOU, eller

någon annan bestämmelse i denna lag, och detta har medfört att en leverantör lidit eller kan komma att lida skada, ska rätten enligt 16 kap. 6 § LOU besluta att upphandlingen ska göras om eller att den får avslutas först sedan rättelse gjorts.

Enligt nämnda bestämmelse i 1 kap. 9 § LOU ska upphandlande myndigheter behandla leverantörer på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt samt genomföra upphandlingar på ett öppet sätt. Vid upphandlingar ska vidare principerna om ömsesidigt erkännande och proportionalitet iakttas.

Förvaltningsrättens bedömning

Upphandlingen gäller kopiatorer inklusive klickservice. Som grund för tilldelningen anges i förfrågningsunderlaget att utvärderat anbud med lägsta pris kommer att antas och att utvärderingen baseras på lägsta totala kostnad för offererade produkter. Under punkten 1.5.1.1. (Priser) anges bland annat att erbjudande i form av s.k. paket- eller kombinationsrabatter inte kommer att värderas och att rabatterbidande, som innebär s.k. gratisleveranser, inte heller kommer att utvärderas. Landstinget har beslutat att anta Canon som leverantör med hänvisning till att Canons anbud har lägsta pris (7 473 000 kr för maskiner och 0 kr för kopior; s.k. klickservicekostnad). Shafts anbud uppgår till 9 073 616 kr, varav 5 297 745 kr avser maskiner och 3 793 871 kr avser kopior (klickservicekostnad).

I förfrågningsunderlaget har under p. 1.5.1.3 (pris för klickservicekostandsavtal) anges ”Ange pris fast klickservicekostnad i varje segment under fem år i utvärderingen”. Canon har i sitt anbud angett 0 kr som fast pris för klickservicekostnad med hänvisning till att kostnaden ingår i priset per segment.

Den omständigheten att Canon angett 0 kr för klickservicekostnad med hänvisning till att denna kostnad ingår i priset per segment innebär enligt förvaltningsrätten inte att detta utgör någon form av rabatt. Det framgår inte heller av Canons anbud att så skulle vara fallet. Förvaltningsrätten finner därmed att Canons anbud i detta avseende uppfyller de krav som ställs i förfrågningsunderlaget.

Vad gäller angivande av funktionskrav anges för kopiatorer Segment 4 i bilaga till förfrågningsunderlaget att ”I denna kolumn anges benämning samt ev. artikelnummer på resp. maskin, relevanta tillbehör eller liknande”. I kolumnen bredvid ställs olika skall-krav. Första kolumnen kan således inte anses utgöra skall-krav varför eventuella utlämnanden av någon uppgift inte medför att anbudet kan ses som ogiltigt.

Då det inte heller i övrigt är visat att upphandlingen strider mot LOU ska Sharps ansökan avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Denna dom kan överklagas.

Hur man överklagar, se bilaga (DV 3109/1B, LOU).

Bo Forsberg

Föredragande: Lars Överström

SVERIGES DOMSTOLAR

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens beslut ska skriva till Kammarrätten i Göteborg.

Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.

Överklagandet ska ha kommit in till förvaltningsrätten **inom tre veckor** från den dag då klaganden fick del av beslutet. Om beslutet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när beslutet kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag domstolens beslut meddelades. Tiden för överklagandet för offentlig part räknas från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagandet infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att **prövningstillstånd** meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. Klagandens person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer

till bostaden och mobiltelefon. Adress och telefonnummer till klagandens arbetsplats ska också anges samt eventuell annan adress där klaganden kan nås för delgivning. Om dessa uppgifter har lämnats tidigare i målet – och om de fortfarande är aktuella – behöver de inte uppges igen. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras, ska ändringen utan dröjsmål anmälas till kammarrätten.

2. den dom/beslut som överklagas med uppgift om förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
3. de skäl som klaganden anger till stöd för en begäran om prövningstillstånd,
4. den ändring av förvaltningsrättens dom/beslut som klaganden vill få till stånd,
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Adressen till förvaltningsrätten framgår av domen/beslutet.

I mål om överprövning enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling eller lagen (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster får avtal slutas innan tiden för överklagande av rättens dom eller beslut har löpt ut. I de flesta fall får avtal slutas när tio dagar har gått från det att rätten avgjort målet eller upphävt ett interimistiskt beslut. I vissa fall får avtal slutas omedelbart. Ett överklagande av rättens avgörande får inte prövas sedan avtal har slutits. Fullständig information finns i 16 kapitlet i de ovan angivna lagarna.

Behöver Ni fler upplysningar om hur man överklagar kan Ni vända Er till förvaltningsrätten.